

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 190/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. K., P., zastúpeného advokátom JUDr. M. P., P., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 107/1995 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. K. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2013 doručená sťažnosť Ing. J. K., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. P., P., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 107/1995.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 28. septembra 1995 začalo na okresnom súde konanie o určenie povinnosti uzatvorenia zmluvy o prevode družstevnej garáže do vlastníctva sťažovateľa vedené pod sp. zn. 16 C 107/1995. Podľa sťažovateľa v predmetnom konaní bol od samého jeho začiatku diskriminovaný. Rozsudkom okresného súdu č. k. 16 C 107/1995-86 z 20. februára 2003 bola žaloba sťažovateľa zamietnutá. Okresný súd v predmetnom konaní uznesením č. k. 16 C 107/1995-75 z 23. septembra 2003 ustanovil sťažovateľovi opatrovníka – súdnu tajomníčku okresného súdu – podľa § 29 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože sa, ako to vyplýva z odôvodnenia tohto uznesenia, na adrese svojho trvalého pobytu nezdržoval a iný jeho pobyt okresnému súdu nebol známy.

Uvedeným postupom okresný súd sťažovateľovi odňal možnosť konať pred súdom, a tým zasiahol do sťažovateľovho práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý súdny proces. Podľa sťažovateľa okresný súd v predmetnom konaní nerešpektoval pravidlá ustanovenia opatrovníka vyplývajúce z nálezov ústavného súdu vydaných napr. vo veciach sp. zn. „III. ÚS 1400/09, II. ÚS 629/04, I. ÚS 1408/08, II. ÚS 843/08“ a pod.

S poukazom na znenie § 29 a nasl. OSP sťažovateľ uviedol, že ustanoveniu opatrovníka musí predchádzať šetrenie o tom, či sú dané predpoklady na takýto postup v konaní, avšak okresný súd sa uspokojil v predmetnom konaní len s vyžiadaným „zistením z centrálnej evidencie obyvateľstva a ďalšie zisťovanie nepreviedol“. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v danom čase prebiehala medzi ním a druhým účastníkom tohto konania (odporcom Stavebným bytovým družstvom Bratislava I) bohatá písomná komunikácia, a okresný súd preto mal možnosť zistiť miesto jeho pobytu dopytom na odporcu, akým spôsobom s ním komunikuje. Okresný súd si v predmetnom konaní neoveril, resp. nepokúsil sa zabezpečiť sťažovateľovi opatrovníka z osôb jemu blízkych, ktoré by mali záujem na ochrane jeho práv. Ustanovená opatrovníčka nebola schopná chrániť jeho práva a oprávnené záujmy už pre svoje pracovné zaradenie (zamestnanec

okresného súdu), naopak, v uvedenom prípade bol veľmi pravdepodobný konflikt medzi záujmom zamestnávateľa opatrovníka na čo najrýchlejšom skončení predmetného konania a záujmom sťažovateľa zastúpeným opatrovníkom, ktorý by ho mal zastupovať v záujme plného zachovania jeho práv a právom chránených záujmov.

Sťažovateľ sa o skončení konania vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 107/1995 dozvedel najskôr 19. februára 2013 pri nahliadnutí do súdneho spisu v tejto veci. Okresný súd v predmetnej veci nemal dôvod na to, aby mu ustanovil opatrovníka a rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 107/1995-86 z 20. novembra 2003 doručený opatrovníkovi 4. februára 2003 (ďalej len „rozsudok z 20. novembra 2003“) mohol doručiť na adresu jeho trvalého pobytu (ako dôkaz v tejto súvislosti predložil svoj občiansky preukaz platný v rozhodnom čase). Rozsudok z 20. novembra 2003 prevzal ustanovený opatrovník – súdna tajomníčka tohto súdu – bez toho, aby ho následne doručil sťažovateľovi, ktorého práva a právom chránené záujmy v predmetnom konaní zastupoval.

Z uvedeného vyplýva, že dôvodom podania tejto sťažnosti je skutočnosť, že sťažovateľovi bol okresným súdom ustanovený opatrovník a od jeho ustanovenia okresný súd so sťažovateľom ďalej nekonal, preto nemal možnosť proti rozsudku z 20. novembra 2003 podať odvolanie.

Ustanovenie opatrovníka v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 107/1995 bolo len formálnym úkonom, o čom svedčí skutočnosť, že opatrovník sa nezúčastnil konania, neoboznámil sa so súdnym spisom, nevyjadril sa k predmetu konania a ani v predmetnej veci nevyužil opravný prostriedok – nepodal odvolanie proti rozsudku okresného súdu zo 4. februára 2004.

Okresný súd je pritom zodpovedný za to, že ustanovený opatrovník bude v konaní plniť svoju funkciu ochrany práv a oprávnených záujmov účastníka konania, na ktorého zastupovanie bol ustanovený. Postup, keď je súdom ustanovený, a potom tolerovaný celkom nečinný opatrovník, je neprípustným formalizmom, ktorý vo svojom dôsledku popiera právo neprítomného účastníka na spravodlivé konanie.

Rozsudok z 20. novembra 2003, ktorý bol doručený len ustanovenému opatrovníkovi, tak nemožno považovať za riadne doručený a uvedeným postupom okresného súdu bol porušený čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny.

Sťažovateľ následne stručne popísal priebeh konania v predmetnej veci a ústavný súd požiadal, aby vyslovil, že jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a 3, ako aj čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 36 ods. 1 a 3 listiny boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 107/1995 porušené, prikázal okresnému súdu zrušiť rozsudok z 20. novembra 2003 a v tejto veci ďalej konať, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 €, ako aj náhradu trov konania v sume 722,70 €.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 107/1995. K porušeniu ním označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že mu bol nedôvodne ustanovený opatrovník, ktorého osoba neposkytovala dostatočnú záruku ochrany jeho práv s ohľadom na skutočnosť, že išlo o zamestnanca okresného súdu,

a ktorý ako opatrovník sťažovateľa navyše v rámci predmetného konania dostatočne jeho práva a právom chránené záujmy nehájil, v dôsledku čoho mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V danom prípade z dôvodov ďalej uvedených právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľa vyplývajúcim z ústavy a dohovoru prináleží odvolaciemu súdu, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Podľa § 201 ods. 1 prvej vety OSP účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

Podľa § 205 ods. 2 písm. a) OSP odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 OSP.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Ako ďalej zo sťažnosti vyplýva, rozsudok okresného súdu dosiaľ nebol sťažovateľovi doručený. Je potrebné zdôrazniť, že ak by boli tvrdenia sťažovateľa o tom, že okresný súd mu ustanovil opatrovníka bez splnenia zákonných podmienok zakotvených v § 29 OSP, relevantné, išlo by zo strany okresného súdu o postup, ktorým mu odňal možnosť konať pred súdom. Takýto postup je následne dôvodom na podanie odvolania a v zmysle § 221 písm. f) OSP aj dôvodom na podanie dovolania Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa v predmetnom konaní ochrany svojich

práv začal domáhať až doručením žiadosti o doručenie rozsudku okresného súdu z 27. februára 2013.

Iba odvolaciemu súdu prináleží, aby na základe odvolania podaného sťažovateľom v prvom rade posúdil, či ide o odvolanie včas podané (a teda aj prípustné) so zreteľom na opodstatnenosť či neopodstatnenosť ustanovenia opatrovníka sťažovateľovi a doručenie rozsudku okresného súdu iba opatrovníkovi. Prípadný nepriaznivý záver odvolacieho súdu by bolo možné ešte preskúmať podaním dovolania z dôvodov podľa § 237 písm. f) OSP (podobne II. ÚS 133/09, II. ÚS 332/2011).

Pokiaľ sťažovateľ odvolanie nepodal, nevyčerpal opravný prostriedok, ktorý mu zákon poskytuje na ochranu ním označených práv, ktorých porušenie namieta, čo zakladá nedostatok právomoci ústavného súdu na prerokovanie jeho sťažnosti.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2013